

Diagnostik af neurodivergens

Danmarks Børne- og Undervisningsminister introducerer diagnosen PDO – Pisse Dårlig Opdraget

Børne- og Undervisningsminister Mattias Tesfaye har introduceret en ny diagnose. Initiativet har givet anledning til diskussion. Billedet er fra <https://uddannelsesbladet.dk/artikel/moensterbryderen-paa-ministerkontoret>

Neurodiversitet er en betegnelse for hjernens forskelligheder. Begrebet dækker både neurotypiske og neurodivergente fremtrædelsesformer. Eksempler på neurodivergens omfatter ordblindhed, OCD, autisme, ADHD og Tourettes syndrom. Særligt autisme og ADHD har opmærksomhed i disse år, hvad der i høj grad må tilskrives den hastige vækst i tilstandenes forekomst.

Netop den voldsomme vækst i hyppigheden af autisme og ADHD har ført til en bred diskussion af årsagerne i både offentligheden og faglige fora. Der peges eksempelvis på den øgede opmærksomhed på tilstandene, på at de diagnostiske kriterier er ændret, så flere bliver omfattet af diagnoserne, på at diagnoserne i samfund som det danske er forbundet med lettere adgang til hjælp, på stigende udfordringer i de sociale interaktionsmønstre og for stort skærmforbrug. Der er på den baggrund udviklet en høj grad af meningsdannelse knyttet til diagnoserne, noget der kan virke lidt malplaceret, da man gerne ser, at diagnoser er værdifulde, objektive og reproducerbare.

En dansk undersøgelse viste at hyppigheden af ADHD og autisme diagnoser varierer stærkt indenfor landets egne grænser og konkluderede at den store variation kunne skyldes forskelle i hvornår der søges behandling, henvisningspraksis og diagnostiske procedurer¹. Ugeskrift for læger har beskrevet hvordan diagnosen ADHD i høj grad stilles på basis af funktionelle kriterier².

Jeg føler nu alligevel behov for at understrege, at Mattias Tesfaye er en politiker, som jeg nærer stor respekt for. Ja, på stående fod, kan jeg ikke komme på andre egentlige fadæser fra hans side, og det må siges at være ret enestående i hans branche, altså som politiker. Mht hans omtalte baggrund som murer, vil jeg godt tilføje, at det er virkelig godt at have håndværkere repræsenteret i folketing og regering. Ethvert pust fra den virkelige verden er velkomment. Og hvor det dog er velgørende at se en rigtig murstensmur. Måske en mere lærerig oplevelse at rende panden ind i sådan en rigtig håndværkerbygget murstensmur.

Det er måske meget naturligt, at der på den baggrund opstår en opfattelse i den brede befolkning af, at det er et emne, der er velegnet til almindelig debat, ligesom indretning af byrummet eller hvad der er kunst. Som et seneste sideskud på denne diskurs har landets Børne- og Undervisningsminister Mattias Tesfaye (MT) følt sig tilskyndet til at introducere en ny diagnose nemlig: PDO stående for Pisse Dårlig Opdragelse³. Mærker man her et let islæt af MT's faglige baggrund som murer? Ikke at der er noget galt med det, andet end det er måske ikke den rette platform at udtrykke sig professionelt om neurodivergens ud fra. Det er i hvert fald indiskutabelt, at MT vejrer politisk morgenluft i forhold til den stående diskussion om Folkeskolens uformåenhed i forhold til at skabe den forjættede inklusion og indfri de opstillede undervisningsmål. Men er det i orden at karikere en stadig stigende gruppe

¹ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/39749553/>

² <https://ugeskriftet.dk/videnskab/udredning-af-adhd-hos-voksne>

³ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/mattias-tesfaye-afviser-kritik-af-pisse-daarlig-opdragelse-det-kan-jeg-overhovedet>

menneskers problemfyldte livsvilkår, med det mål at fralægge sig et politisk ansvar for inklusion, undervisningsudbytte og relevant hensyntagen?

Jeg ved ikke hvilken gruppe denne PDO-betegnelse skal hæftes på. Jeg kender den ikke, men vil ikke bestride at MT har kendskab til en sådan gruppe. Mit fokus er på den voksende gruppe af neurodivergente børn og voksne som institutioner, skoler og arbejdsmarked stadig ikke rigtig rummer. Med de briller på, melder spørgsmålet sig om hvilke tiltag MT har i tankerne⁴ i forhold til gruppen af PDO ramte? Og hvem omfattes af PDO-diagnosen?

Det er en rigtig kedelig problematik at have så uklare diagnostiske muligheder på et så omfattende og kritisk område. Man kan kun opfordre til, at der kastes resurser ind på at udvikle metoder, der kan give mere objektive og reproducerbare tilgange til tingene. Når talen er om ADHD kunne det måske være en mulighed at bruge psykometriske målemetoder til kortlægning af opmærksomheden? I forhold til autisme har målinger af øjenbevægelser under betragtning af en skærm vist sig at rumme muligheder for tidligt, at danne sig et indtryk af en mulig autisme. Det ville være en stor landvinding for dem, der måtte leve med neurodiversitet og en kolossal lettelse for alle parter, at kunne slippe for at møde mere eller mindre kvalificerede bud på berigelser af en debat, der ret beset burde være en intern faglig diskussion.

Som en supplerende oplysning kan det tilføjes, at man ved at søge på den medicinske database Pubmed med ordene "pollution" og "neurodevelopment" får omkring 1600 hits, hvoraf mange vil gøre en klogere på at årsagerne til nogle former for neurodiversitet ligger i den stigende forurening vi lever med. Det er imidlertid en lang og tornet sti, at få løst det problem. Hvor meget lettere er det ikke, at lægge ansvaret på forældrene og kalde problemet for PDO?

⁴ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/skammeligt-og-populistisk-eksperter-langer-ud-efter-mattias-tesfayes-syn-paa>